

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

ELO-strategia ja elinikäisen ohjauksen kansallinen kehittäminen

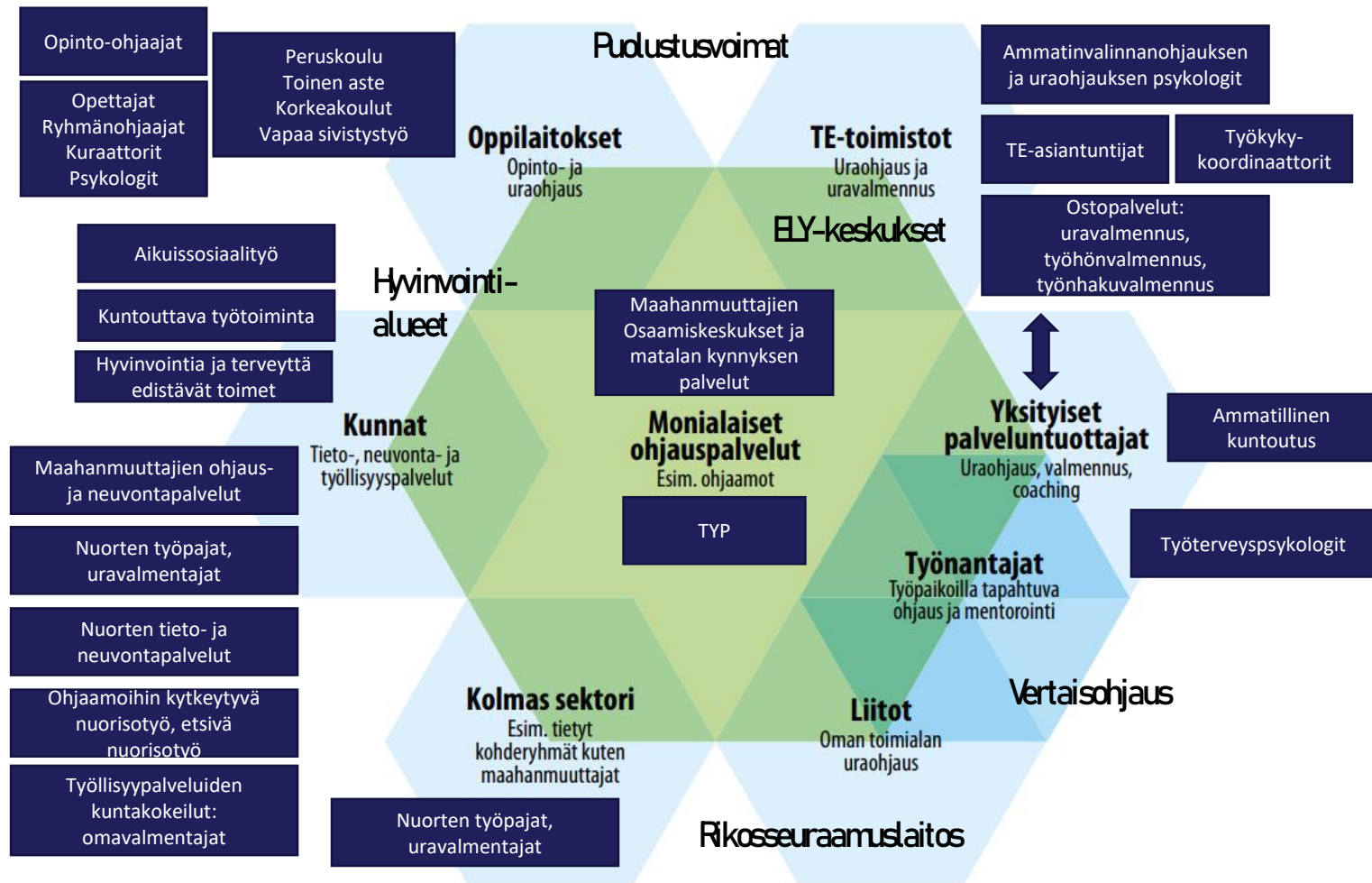
Teea Oja

Mikä elinikäinen ohjaus?

Elinikäinen ohjaus (ELO) on sateenvarjokäsite, jonka alla tarkastellaan tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen ja yksilöiden koulutus- ja urasuunnittelun kokonaisuutta

Palveluista yksilöt saavat tukea

- oman osaamisen ja kiinnostusten tunnistamiseen
- koulutukseen, uraan, vapaa-aikaan ja omaan toimeentuloonsa liittyvien suunnitelmien ja päätösten tekemiseen
- näihin liittyvien tavoitteiden asettamiseen ja toteuttamiseen peilaten työmarkkinoiden tarpeisiin ja koulutusmahdollisuuksiin.

Kuva 2. Elinikäisen ohjauksen toimijakenttä

Elinikäisen ohjauksen
strategiset tavoitteet
ja toimenpide-
suositukset

**Saavutettavasti ja
asiakaslähtöisesti**

Laadukkaasti

**Tietoon
perustuen**

**Yhdenvertaisesti
ja kestävästi**

**Monialaisesti ja
koordinoidusti**

Digitaalisesti

Elinikäisen ohjauksen strategia 2020 ->

ELO-strategian päivitys

- ELO-foorumi linjasi 6/2023 että vuoden 2020 ELO-strategia on syytä päivittää hallitusohjelman vaihtumisen ja toimintaympäristön muutosten johdosta.
- Edellisen strategian kuutta painopistettä pidettiin edelleen valideina, mutta niiden alle täsmennettiin ajankohtaisia alatavoitteita, jotka hyväksyttiin 12/2023 ELO-foorumissa.
- Keväällä 2024 ELO-foorumi linjasi, että ELO-strategian viestimiseksi ja implementoinniksi, päivitetty strategia muotoillaan keskustelua herättäviksi pohdintakysymyksiksi, joiden avulla ohjaajat, organisaatiot ja alueet voivat pohtia omaa toimintaa ja toimenpiteitä ohjauksen kehittämiseksi kansallisten tavoitteiden suuntaan.

ELO-strategian päivitetty kokonaisuus pohdintakysymyksineen:

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ef/esitykset>

1. Saavutettavasti ja asiakaslähtöisesti

Pitkän tähtäimen tavoitteena on, että jokaisella on mahdollisuudet ja taidot tehdä tietoisesti suunnitelmia sekä koulutus- ja työurapäätöksiä muuttuvassa työn maailmassa.

- **Alatavoite 1.1** Ohjaus on asiakaslähtöistä ja suunnitelmallista, ja sitä toteutetaan laajasti ohjauksen eri toimintaympäristöissä, kuten koulutuksessa, työvoimapalveluissa ja työelämässä.
- **Alatavoite 1.2** Ohjauksen eri toimintaympäristöissä on tarkoituksenmukaiset ohjausresurssit huomioiden erityisesti ohjauksessa aliedustettujen ryhmien ja yksilöiden erilaiset tarpeet.
- **Alatavoite 1.3** Ohjausta järjestetään monikanavaisesti ja monipuolisia tapoja käyttäen.
- **Alatavoite 1.4** Ohjauksessa hyödynnetään moniammatillista ja monialaista yhteistyötä tarkoituksenmukaisesti ja pyritään asiakkaan kanssa yhdessä edistämään hänen kokonaistilannettaan.
- **Alatavoite 1.5** Vahvistetaan ja seurataan systemaattisesti kaikenikäisten urasuunnittelutaitoja kansallisen viitekehyksen ja tunnistettujen jatkokehittämistarpeiden mukaisesti.

2. Digitaalisesti

- Pitkän tähtäimen tavoitteena on toimiva jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus, jossa ohjaus ja **urasuunnittelunäkökulma ovat keskiössä** palvelun sujuvasti elinikäistä oppijaa mm. tekoälyä hyödyntäen.
- **Alatavoite 2.1** Suomessa on digitaalinen palvelukokonaisuus, joka yhdistää koulutus-, työmarkkina- ja osaamistietoa, **edistää yksilön urasuunnittelua** ja elinikäistä oppimista sekä tukee ohjaajien työtä.
- **Alatavoite 2.2** Ohjaustyötä tekevillä tulee olla ajantasaiset tiedot ja taidot teknologioiden ja järjestelmien varmaan, luotettavaan ja kriittiseen käyttöön.
- **Alatavoite 2.3** **Yksilöä kannustetaan hänen tilanteeseensa sopivien digitaalisten välineiden ja palveluiden hyödyntämiseen osana urasuunnittelua ja jatkuvaa oppimista.**

Jatkuva oppiminen Suomen kestävän kasvun ohjelmassa (RRF)

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

KOULUTUKSET, TUKIPALVELUT JA HAKEVA TOIMINTA 30 M€ (JOTPA)

TYÖ- JA OSAAMISTARPEIDEN ENNAKOINTI 4 M€ (TEM, OPH, JOTPA)

- Uudistetaan lyhyen aikavälin kohtaantoa koskevan tietotuotannon menettelyjä, toimintatapoja ja koordinoitua (TEM 0,65 M€)
- Keskipitkän aikavälin työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantomallin menetelmällinen kehittäminen ja käynnistysvaiheen tuki (OPH)
- Luokitusjärjestelmän kehittäminen osaamistarpeille tunnistamaan muuta kuin tutkintoihin sisältyvää osaamista: Osaamisluokitusjärjestelmän kehittäminen (OPH), Ennakoinnin digitaalinen ekosysteemi ja osaamistarvekompassi (JOTPA)

OHJAUS SEKÄ OSAAMISEN ARVIOINTI JA TUNNISTAMINEN 10 M€ (TEM, KEHA, JOTPA)

- Työikäisten osaamisen tunnistaminen (TEM 3 M€)
- Osaamiskartoitukset (JOTPA 3 M€)
- **Elinikäisen ohjauksen vahvistaminen (TEM, KEHA 4 M€)**

JATKUVAN OPPIMISEN DIGITALISAATIO 32 M€ (OKM, TEM)

- Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus 22 M€ (OKM ja TEM yhteinen)
- Korkeakoulujen digivisio 10 M€ (OKM)

OHJAAMOJEN KANNUSTINMALLI (sote- ja koulutusasiantuntijuuden vahvistaminen, jatkuva haku)

Elinikäisen ohjauksen vahvistaminen (RRF)

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

TEM: Elinikäisen ohjauksen tiedolla johtamisen, laadun ja koordinaation kehittäminen

- ELONTILA –hanke (5 organisaation ryhmittymä, johdossa Helsingin yliopisto) käynnistyi 6/2023. Hankkeessa toteutetaan elinikäisen ohjauksen tilan arviointitutkimus sekä kehikko ohjauksen laadun, saatavuuden, tulosten ja vaikuttavuuden seurantaan ja arviointiin. Hanke päättyy 10/2024.
- 9-12/2023 hankinta JOD-kehittämisen tueksi: ohjaajan alustan sisällön määrittelytyö sekä ohjauspalveluiden kartta, toteuttajana Ohjausosauskunta Ote

KEHA-keskus: Urasuunnittelutaitojen edistämishanke

- [Esiselvitys](#)
- [Julkaisu](#)
- [Hyrian hanke](#)

KEHA: Ohjausosaamisen kokonaisuus

- Selvitys ohjaajien osaamiskuvausten laatimiseksi valmistui 10/2023. Toteuttajana JYU/KTL. [Ohjausalan ammattilaisten osaamiskuvaukset](#)
- Ohjaajakoulutusten kokonaisarviointi valmistui 6/2024. Toteuttajana JYU/KTL. [Ohjausalan koulutus Suomessa: selvitys koulutusten rakenteista ja sisällöistä](#)
- Ohjaajien täydennyskoulutukset käynnistyivät 9/2023. Ensimmäiset ryhmät saatiin täyteen nopeasti. Lisätietoa täydennyskoulutuksista: <https://www.jamk.fi/fi/Hae-opiskelemaan/taydennyskoulutus/uutta-osaamista-uraohjaukseen>

Kaikista näistä löydät tarkempaa tietoa ELO-torilta: [Elinikäisen ohjauksen valtakunnallinen kehittäminen 2022-2024 \(peda.net\)](#)

Urasuunnittelutaitojen edistämishanke

KEHA-keskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä
työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus

Urasuunnittelutaitojen edistämishanke

Taustaselvitys valmistunut
Q2/2023

Koulutuksen
tutkimuslaitos,
Jyväskylän yliopisto
(Vuorinen & al 2023):
*Urasuunnittelutaitoja
jäsentävä selvitys ja
näkökulmia
jatkokehittämistä varten*
<https://doi.org/10.17011/ktl-rt/2>

Ehdotus **urasuunnittelutaitojen
viitekehykseksi** valmistunut
10/2023

Mitkä ovat keskeiset
urasuunnittelutaidot ja miten
niitä opitaan?

Yhteiskehittämällä
työskennelleen työryhmän
ehdotus viitekehykseksi:
<https://peda.net/hankkeet/elot-ori/elinikaisen-ohjauksen-valtakunnallinen-kehittaminen-2022-202/urasuunnittelutaitojen-viitekehys> > julkaisut

Urasuunnittelutaitojen
kokonaismallinen työstäminen
HYRIA
Q4/2023-2024

Esim.
urasuunnittelutaitojen
arviointi,
tukimateriaalit, videot

Yhteistyötä Jatkuvan
oppimisen digitaalisen
palvelukokonaisuuden
kanssa.

Urasuunnittelutaitojen viitekehys

Mitä?

Urasuunnittelutaitojen viitekehys kuvaa sitä, mitä urasuunnittelutaidot ovat, miten niitä opitaan ja millaisissa elämäntilanteissa niitä erityisesti tarvitaan. Urasuunnittelutaitojen keskeinen sisältö kuvataan nyt ensimmäistä kertaa Suomessa kansallisella tasolla viitekehyyksi.

Miksi?

Viitekehys tarvitaan, jotta ohjaajilla, ohjauspalveluiden järjestäjillä ja ohjausta kehittäville tahollle olisi yhteinen kokonaiskuva urasuunnittelutaidoista. Viitekehys tukee Elinikäisen ohjauksen strategian pitkän tähtäimen tavoitetta siitä, että kaikilla on mahdollisuus taitoja tehdä tietoisesti suunnitelmia sekä koulutus- ja työurapäätöksiä muuttavassa työn maailmassa.

Miten?

Urasuunnittelutaitojen edistämishankkeessa koottiin työryhmä tukemaan urasuunnittelutaitojen kansallista määrittelytyötä. Mukana työryhmytyöskentelyssä toukokuusta lokakuuhun 2023 oli monipuolisesti asiantuntijoita eri organisaatioista ja työtehtävistä. Lisäksi työskentelyyn välitulosia kommentoitiin yhteistyöverkostoissa, mukaan lukien elinikäisen ohjauksen ELO-foorumi ja sen työjaosto.

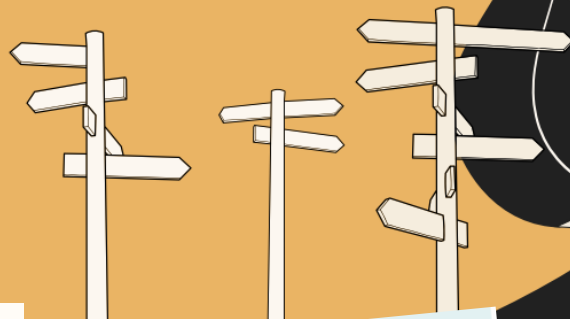

H/AUS

2

Urasuunnittelutaidot

Ehdotus kansalliseksi viitekehyykseksi

26.10.2023

Mitä urasuunnittelutaidot ovat?

Urasuunnittelutaidoilla tarkoitetaan tietoja, taitoja ja asenteita, joiden avulla kaiken ikäiset ja eri elämäntilanteissa olevat yksilöt voivat parantaa kykyään suunnitella omia koulutus- ja työuriaan. Nämä tiedot, taidot ja asenteet liittyvät paitsi opiskelun ja uran suunnitteluun myös henkilökohtaiseen kasvuun. (ELGPN, 2015).

Nämä

periaatteet

ovat urasuunnittelutaitojen viitekehksen taustalla:

1. Urasuunnittelutaidot on opittavissa

Urasuunnittelutaitoja voi oppia ja opettaa. Kuka tahansa voi kehittää urasuunnittelutaitojaan, ja niiden kehittämistä hyötyvät kaikki.

2. Yksilöt ovat aktiivisia toimijoita

Toimijuuteen liittyy ajatus oman elämän hallinnasta, kokemus osallisuudesta sekä vaikutusmahdollisuuksista.

3. Urasuunnittelu on elämän suunnittelua

Urasuunnittelu ei koske vain työhön tai opiskeluun liittyviä asioita vaan se liittyy elämään kokonaisvaltaisesti.

4. Rakenteet vaikuttavat urasuunnitteluun

Yhteiskunnan ja toimintaympäristön rakenteet vaikuttavat siihen, millaisena yksilö kokee mahdollisuutensa suunnitella ja hallita elämänsä omista lähtökohdistaan.

5. Urasuunnittelu tapahtuu vuorovaikutuksessa

Urasuunnittelu lähtee yksilöstä mutta tapahtuu vuorovaikutuksessa läheisten, verkostojen ja yhtä kunnan kanssa. Vuoropuhelua käydään esimerkiksi yksilön arvojen ja vahvuuksien ja koulutus- ja työelämän mahdollisuuksien välillä.

6. Urasuunnittelutaitoja tarvitaan läpi elämän

Urasuunnittelu on hyödyllistä kaikissa elämäntilanteissa. Urasuunnittelu on myös aina kolmen aikaperspektiivin yhtäaikaista olemassaoloa: mistä tulemissa olen tällä hetkellä ja mihin olen matkalla.

Työelämässä

- Alanvaihtoa pohtiessa
- Lomautettuna tai irtisanomistilanteissa
- Työkyvyn heiketessä tai vaikuttaessa työhön
- Työpaikan vaihtoa suunniteltaessa
- Eläköitymisen kynnyksellä
- Uralia eteenmistä tavoitellessa

Työelämän ulkopuolella

- Työnhakijana
- Kuntoutujana
- Irtisanottuna
- Eläkkeellä
- Hoito- tai vanhempainvapaalla
- Kotoutujana
- Työkyvyttöminä
- Monialaista tukea tarvitsevana
- Työelämänsuhdetta mietittävä

Opiskelijana ja oppijana

- Tutkintoa suorittaessa
- Täydennyskoulutuksessa
- Peruskoulussa ja lukiossa
- Aikuisten perusopetuksessa
- Opintojen keskeyttämisestä pohtiessa
- Kansainvälisenä opiskelijana
- Jatko-opintoja pohtiessa

Yrittäjänä

- Yrittäjyyttä harkitsevana
- Yrittäjänä kehittyessä
- Yrittäjäksi tahtomattaan joutuneena
- Yrittäjyydestä luopumista suunniteltaessa
- Yritystoiminnan muutosta suunniteltaessa

Missä ja miten viitekehystä voidaan soveltaa?

Urasuunnittelutaitojen viitekehystä voi soveltaa esimerkiksi seuraavissa yhteyksissä:

- 1 Erilaisissa ohjaustilanteissa yksilön ikänsä ja elämäntilanteen huomioon
- 2 Työllisyys- ja ohjauspalveluiden toteutuksessa sekä laadun ja toimintaperiaatteiden määrittelyssä
- 3 Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden laatimisessa sekä laaja-alaisen osaamistavoitteiden toteutuksessa
- 4 Ohjausalan ammattilaisten perus- ja täydennyskoulutuksissa
- 5 Hyvän ohjauksen kriteereissä ja ohjausosaamisen kuvaamisessa.

Viitekehys on laadittu yleisellä tasolla, ja sen sisältöjä voidaan tarkentaa kunkin palveluun ja tilanteeseen sopivaksi. Viitekehys antaa vapauden määrittää keskeiset oppimistavoitteet, oppimismenetelmät ja tavoitteisiin liittyvät yksilöllisen kehittymisen arvioinnin tarkoituksenmukaisesti.

Kuka minä olen yksilönä?

Itsetuntemus

Oma elämäntarina
Voimavarat ja työkyky
Tunteet ja toimintatavat
Arvot
Motivaatiotekijät
Kiinnostuksen kohteet
Suhtautuminen työhön ja
opiskeluun

Osaamisidentiteetin rakentaminen

Osaaminen ja vahvuudet
Osaamisen soveltaminen
Kehittymiskohteet
Käsitys itsestä oppijana
Uusien taitojen opettelu

Oma tulevaisuus ja muutoskyky

Haaveet ja unelmat
Ongelmanratkaisu
Luovuus
Päätöksenteko
Tavoitteet
Varautuminen
Resilienssi
Epävarmuuden sietäminen

Toimintaympäristön tunteminen

Mahdollisuudet ja reunaehdot
Työmarkkinat
Koulutus ja opiskelu
Yhteiskunnan rakenteet
Ekososiaaliset tekijät

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Osaamisen sanoittaminen
Viestintä
Vuorovaikutus työssä, opiskelussa ja
omissa verkostoissa
Avun pyytäminen ja hyödyntäminen
Yhteiskunnan tarjoamat palvelut
Työnhakutaidot

Toimintaympäristön tulevaisuuden hahmottaminen

Vaihtoehtoiset polut
Yhteiskunnan muutokset
Globaalit muutokset

Kuka minä olen osana yhteisöjäni ja yhteiskuntaa?

Itsetuntemus

- Hahmotan, millainen tähänastinen elämäntarinani on.
- Tunnistan rajani ja voimavarani.
- Tunnistan työ- ja opiskelukykyni vaikuttavat taustatekijät
- Tiedän, mikä merkitys työllä ja oppimisella on omassa elämässäni.
- Tunnistan, mitkä asiat ovat minulle tärkeitä.
- Tunnistan, mikä minua motivoi.
- Erotan, mitkä motivaatiotekijät ovat sisäisiä ja mitkä ulkoisia.
- Tiedän, mistä olen kiinnostunut.
- Tunnen vahvuuteni.
- Tiedän, miten opin parhaiten
- Tunnen omaa oppimistani hankaloittavat tekijät.

Osaamidentiteetin rakentaminen

- Tunnistan, mitä osaan jo hyvin.
- Tunnistan, missä asioissa minun tarvitsee kehittyä.
- Tunnistan, mitkä osaamisistani ovat hyödyllisiä tulevaisuudessa.
- Tunnistan, mitä uutta haluaisin osata.
- Osaan arvioida, miten voin hyödyntää osaamistani eri yhteyksissä.

Oma tulevaisuus ja muutoskyky

- Osaan kuvitella oman tulevaisuuteni.
- Uskallan haaveilla ja unelmoida.
- Tunnistan asiat, joiden haluan pysyvän ennallaan.
- Tunnistan asiat, joiden haluan muuttuvan.
- Minulla on keinoja, joiden avulla varaudun muutokseen.
- Minulla on keinoja sietää epävarmuutta.
- Osaan etsiä ja luoda omiin tavoitteisiini sopivia mahdollisuuksia.

Toimintaympäristön tunteminen

- Osaan arvioida, millainen minua kiinnostavan alan tilanne on tällä hetkellä.
- Vertailen eri vaihtoehtoja.
- Tunnistan mahdollisuudet, jotka sopivat omiin voimavaroihini.
- Tunnistan erilaisia elämäntapoja ja työn tekemisen vaihtoehtoja.
- Tunnistan ja osaan tarkastella kriittisesti rakenteiden vaikutuksia omaan urasuunnitteluuni
- Havainnoin, millaisia ammatteja on olemassa ja millaista osaamista niihin liittyy

Vuorovaikutus ja yhteistyö

- Osaan kertoa muille itsestäni ja osaamisestani.
- Osaan kertoa unelmistani ja toiveistani tulevaisuuden suhteen.
- Osaan antaa ja vastaanottaa palautetta.
- Osaan vaikuttaa verkostoitumis- ja työnhakutilanteissa
- Osaan laatia hakemuksia, portfolioita ja ansioluettelaita.
- Tunnistan omat verkostoni.
- Laajennan verkostojani tarvittaessa.
- Osaan toimia omissa verkostoissani.
- Tiedän, mitä yhteiskunnan tarjoamia palveluita minulla on käytössäni.

Toimintaympäristön tulevaisuuden hahmottaminen

- Osaan arvioida, miten oma työni tai minua kiinnostavat alat muuttuvat tulevaisuudessa.
- Osaan ennakoita muutoksia minua kiinnostavilla aloilla ja varautua niihin
- Tunnistan tulevaisuuteen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja globaaleja kehityskulkuja
- Hahmotan millaisia uusia osaamistarpeita yhteiskunnan muutokset tuovat

